

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM

— serviciul export-import presă — Calea Griviței
nr. 64—66, P.O.B. 2001 telex 011226 — București.

„Hristos a înviat!”*

Întâmpinăm iarăși și iarăși cu bucurie și cu luminate graiuri marele praznic al Învierii Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. În inima Ortodoxiei, în inima Bisericii, este Iisus cel înviat, prin care și în care avem mîntuirea. Ingerii și credincioșii preamăresc pe Cel ce — prin înviere — a biruit moartea și ne-a eliberat din robia păcatului, pe Cel ce ne-a deschis nouă porțile raiului, porțile veșniciei. Căci dincolo de cele văzute sînt cele nevăzute, dincolo de cele vremelnice sînt cele veșnice. În toate și prin toate este Hristos-Domnul, Cel ce prin jertfa Lui și prin Învierea Lui ne-a dăruit și ne dăruiește mereu viața cea veșnică. Să ne curățim dar simțirile, ca să fim vrednici a primi în sufletele noastre pe Iisus Hristos cel înviat.

După Sfînta Scriptură noi înșine nu sîntem numai Dub sau numai trup, ci sîntem în o unitate trup și suflet. E drept că — datorită păcatului strămoșesc — am devenit muritori după trup, sufletul fiind nemuritor. Așadar, păcatul a adus moartea în lume. Dumnezeu însă — în milostivirea Sa cea nemărginită — n-a voit moartea omului păcătos ci să se îndrepteze în anii vieții lui pe căile luminoase ale virtuților și să dobîndească fericirea cea veșnică.

De aceea Dumnezeu-Tatăl a trimis pe singurul Său Fiu, pe Iisus Hristos-Domnul, ca prin întruparea Lui, prin propovăduirea și jertfa de pe Cruce, prin învierea și înălțarea la cer, să mîntuiască pe cei ce vor să-l urmeze. Aceasta „pentru că așa a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Fiul Său, cel unul născut, l-a dat, ca tot cel ce crede în el să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

Iisus Hristos — Dumnezeu fiind — s-a născut prin Dubul Sfînt din Fecioara Maria, Maica Mîntuitorului nostru. Dreptul Iosif a fost ocrotitorul Maicii Domnului și al Mîntuitorului.

Se cuvine dar ca și noi să urmărim pilda Maicii Domnului și a dreptului Iosif, în casa cărora a crescut și a stat pînă cînd a început propovăduirea Evangheliei. Să ne deshidem larg casele și inimile ca Mîntuitorul să ne ajute prin harul Lui să pășim pe urmele Lui și să creștem mereu de la pruncia duhovnicească pînă la statura de „bărbat desăvîrșit” (Efeseni 4, 13).

Creșterea noastră se împlinește în Biserică. În Biserică sîntem toți la un loc, sîntem un trup și un duh, căci Hristos este „capul Bisericii” și Biserică e „trupul lui Hristos” (Efeseni 1, 22—23; 4, 15; Col. 1, 18), care are multe feluri de mădule (I Cor. 12, 27) ce cresc în Hristos și în Biserică Lui, una, sfîntă, sobornicească și apostolească.

Biserică este pe de o parte locaș de închinăciune, unde ne întîlnim cu Iisus Hristos la Sf. Liturgie și la sfîntele slujbe, iar pe de altă parte e totalitatea ierarhilor, preoților, diaconilor și credincioșilor care preamăresc pe Iisus Hristos și viețuiesc după asemănarea Lui. Dacă Biserică este „trupul lui Hristos”, înseamnă că fărîmițarea în „bisericeuțe” — și în vremea ereziilor și în vremea noastră — nu este după voia Domnului, care Unul este, ci este după înțelegerea mărginită omească, după care sînt atîția „bristoși” cîte păreri sînt. Biserică Ortodoxă nu este de ieri, ci este de la începutul creștinismului și se teme începe pe Evanghelia Domnului și pe propovăduirea Sfinților Apostoli și a Sfinților Părinți. Iisus Hristos este piatra cea din capul unghiului, pe care s-a întemeiat Biserică Sa și prin care Biserică dănuiește peste veacuri și va dănuia în veșnicia și slava cea fără de sfîrșit.

Pe de altă parte, Biserică dreptmăritoare ține seama de poporul din care face parte. Ea folosește limba poporului, căci Iisus Hristos a trimis

pe Sf. Apostoli să propovăduiască în limba înțeleasă de fiecare popor. Astfel noi lăudăm și preamărim pe Iisus Hristos în graiul înțeles de toți credincioșii noștri. Și putem spune că de la începuturile formării poporului nostru din împreunarea dacilor cu romanii am primit și credința în Hristos-Domnul de la Ierusalim, din Asia Mică,

Învierea Domnului, piatra fiind pecetluită

de la Sf. Apostol Andrei, Sf. Apostol Pavel și ucenicii lor. Așadar, ne-am născut români și dreptmăritori creștini. De aceea credința ortodoxă s-a împletit așa de adînc cu viața credincioșilor români încît ea a dănuit peste veacuri și a fost „stîlp și întărire” în vremuri de apărare și sprijin al culturii române și al năzuințelor de libertate, dreptate, unitate națională și înfrățire. Și astăzi își îndeplinește misiunea sa bisericăască și patriotică cu totală dăruire și cu largă înțelegere față de marile realizări ale epocii noastre.

Credința ortodoxă se concretizează în Învierea Domnului. Cu cită tînguire cîntăm probodul Domnului ca, după Joia Mare și Vinerea Mare, în noaptea Sfințelor Paști să răsară din mormînt lumina și bucuria cea mai presus de orice bucurie. Iisus Hristos s-a jertfit pe cruce și a stat în mormînt pentru mîntuirea noastră. Iisus Cel înviat a ieșit a treia zi din mormînt, piatra fiind pe mormînt și pecețile nestrucate.

Iisus s-a arătat apoi de mai multe ori. Astfel a intrat la ucenicii Lui și a ieșit de la ei ușile fiind încuiate (Ioan 20, 19). La fel a mers pe drumul de la Ierusalim la Emaus cu doi ucenici și nu l-au cunoscut pînă cînd stînd la masă cu ei a binecuvîntat pînea și „frîngînd le-a dat lor”. Apoi „s-a făcut nevăzut de la ei” (Luca 24, 13—32). Înainte de a se ridica la cer „le-a deschis mintea ca să priceapă scripturile”, „și ridicîndu-și mîinile i-a binecuvîntat... și s-a înălțat la cer. Iar ei, închinîndu-se lui, s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare. Și erau toată vremea în templu

(Continuare din pag. 3)

* Din Pastorala la Învierea Domnului 1976 a I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Pîine pentru suflet

Imagini biblice

„Așa grăiește Domnul Dumnezeu: Vai de păstorii lui Israel, care s-au păstorit pe ei înșiși! Păstorii nu trebuiau ei oare să păstorească turma?”

Dar voi ați mîncat grăsimea și cu lîna v-ați îmbrăcat; oile cele grase le-ați junghiat, iar turma n-ați păscut-o.

Pe cele slabe nu le-ați întărit; oaia bolnavă n-ați lecut-o și pe cea rănită n-ați legat-o; pe cea rătăcită n-ați întors-o și pe cea pierdută n-ați căutat-o, ci le-ați stăpînit cu asprime și cruzime.

Și ele, neavînd păstor, s-au risipit și, risipindu-se, au ajuns mîncarea tuturor fiarelor cîmpului.

De aceea rătăcesc oile mele prin toți munții și pe tot dealul înalt; împrăștiatu-s-au oile mele peste toată fața pămîntului și nimeni nu îngrijește de ele și nimeni nu le caută.

De aceea, ascultați păstori, cuvîntul Domnului: Precum e adevărat că eu sînt viu, zice Domnul Dumnezeu, tot așa-i de adevărat că voi face dreptate; pentru că oile mele au fost lăsate pradă și fără păstor, oile mele au ajuns mîncare tuturor fiarelor cîmpului, iar păstorii mei n-au purtat grijă de oile mele, ci păstorii s-au păscut pe ei înșiși și oile mele nu le-au păscut” (Ezechil 34, 1—8).

Cel ce a avut fericirea să cunoască Țara Sfîntă își dă seama că această imagine a profetului Iezechil corespunde unei realități concrete și dure-roase. Și azi se văd în pustiul dezolant al Iudeii dealuri stîncoase, pe care abia dacă se zărește cîte un fir de iarbă, pe jumătate înverzită. Pe dealuri se văd turme de capre și oi alergînd după hrană cu ciobani tineri după ele, purtîndu-le dintr-o parte în alta să le hrănească.

Dar, imaginea aceasta biblică, în gura profetului Iezechil, ca și atîtea ori în pildele Mîntuitorului, capătă un sens mai profund, mai înalt, spiritual. Ea pune în fața noastră, cu asprime și muștrare, grija deosebită și de multe feluri a preotului față de credincioșii săi. Ea trebuie citită și văzută cu conștiința responsabilității păstorului sufletesc față de credincioșii săi; cu cunoașterea deplină, înțelegerea și întrajutorarea credincioșilor de către preot în multiplele situații în care aceștia se pot afla. Imaginea profetului are caracterul unei severe muștrări pentru păstorii necredincioși care pun mai presus grija pentru interesele lor proprii, decît grija pentru mîntuirea credincioșilor.

De ce să nu recunoaștem că în viața unui preot apare de atîtea ori alternativa: Ce să fac? Să merg mai întîi să împlinesc interesul, pofta sau dorința mea personală sau să merg să caut credincioșii, să-i mîngîi, să-i învăț, să-i ajut, să-i abat de pe un drum greșit sau cîte alte multe îndatoriri sînt pentru ei? De cîte ori grija pentru credincioși este estompată de comoditate, de grija cea mare pentru sine sau pentru ai săi, uitînd de marea îndatorire de a păstori, a îndruma și a îngriji de credincioșii încredințați prin hirotonie.

„Păstorii care se păstoresc pe ei”, care se îngrijesc numai de ei, de binele lor și îi uită că au menirea să păstorească, să îngrijească de alții, sînt aspru muștrați de profet, iar Mîntuitorul îi numește „năimiți”.

Imaginea biblică pusă în față ne arată însă cît de diverse sînt stările sufletești sau trupești în care se află credincioșii și cît de multe și variate sînt îndatoririle păstorului sufletesc.

Mai întîi păstorul trebuie să-și îngrijească turma, să aibă grijă să-i dea hrana trebuitoare

(Continuare în pag. 2)

O veche ctitorie voievodală

Mănăstirea Govora

În salba de mănăstiri ale țării noastre, strălucite ca un crin alb Mănăstirea Govora. Silueta ei de cetate cu contraforturi se zărește din depărtare, fiind înălțată pe o poziție predominantă, în imediata apropiere a râului și satului Govora, — la 2 km de șoseaua principală, la 4 km de Băile Govora și la 18 km de Rîmnicul Vlcea. Înconjurată de dealuri înverzite, acoperite de păduri de fag, stejar și brad, într-o zonă liniștită și cu aer bun (climat de cruțare), pare că e așezată într-un colț de rai.

Începuturile Mănăstirii Govora se pierd în negura vremurilor. Pisania spune: „Această biserică (cu hramul Adormirea Maicii Domnului), cine au fost zidit-o dintru începutul ei, nu se știe, iar când a fost zidită în zilele luminatului Domn Io Radu Voievod, feciorul lui Vlad Voievod, au găsit această mănăstire și biserică pustie și stricată la leatul 1492 și din bun gândul lui s-au apucat de o au dres și o au înfrumusețat-o.“

Biserica și chiliile au fost construite din piatră trainică. După Radu cel Mare (primul ctitor cunoscut) o restaurare a făcut-o apoi domnitorul Matei Basarab, care a așezat aici prima tipografie din Țara Românească, în care au apărut cărți în limba română, în anul 1636: psaltiri, ceasloave, cazonia tălmăcită de Udriște Năstare, precum și prima carte de legi din țară, „Pravila de la Govora“ la 1640, cunoscută și sub numele de „Pravila cea mică“. Ea cuprinde drept civil și dispozițiuni religioase. Prima carte de legi scrisă în românește slujea atât judecătorilor cât și preoților. A fost tipărită în 2 ediții, una pentru Țara Românească, cu o prefață de Teofil, mitropolitul țării, și una pentru Transilvania, cu o prefață de Ghenadie, mitropolitul Ardealului. Pravila de la Govora a pătruns în toate ținuturile românești, datorită călugărilor patrioți, contribuind astfel la unitatea sufletească a tuturor românilor.

Între anii 1700—1705, în vremea domnitorului Constantin Brîncoveanu, se restaurează mănăstirea în întregime, construindu-se și turnul zvelt al clopotniței. Starețul Paisie și nepotul său Popa Dobre, ispravnic al lucrării, au contribuit cu toată agonia lor, ambii fiind zugrăviți în tabloul ctitorilor și trecuți în pisania de la 1711. Catapeteasma este o operă artistică, sculptată în lemn de tei, pictată pe fond de aur.

În secolul nostru s-au făcut restaurări în anul 1920, prin grija Direcției Monumentelor Istorice, și în 1957—1959 cu sprijinul Sfintei Patriarhii și al Sfintei Episcopii a Rîmnicului și Argeșului păstrându-se caracteristicile vechii arhitecturi și picturi muntenești, îmbogățite de stilul brâncovenesc.

Mănăstirea Govora, asemenea tuturor mănăstirilor noastre, atrage zilnic vizitatori români și străini, care admiră, după consemnările din condicta de impresii, la acest așezământ spiritual: arhitectura, vechimea și rolul ei istoric-cultural, liniștea desăvârșită, pacea, calmul propice reculegerii (atmosferă de care s-a bucurat și Tudor Vladimirescu după lupta de la Drăgășani); curățenia, ospitalitatea, ca trăsătură specifică a sufletului poporului român, incinta mănăstirii, care este o grădină de trandafiri; balconul chiliilor, surzător prin nenumăratele mușcate de toate nuanțele de la alb la roz, liliachiu până la roșu, expoziția permanentă de icoane pe sticlă, autor Ilarion Mureșan; ceramica vlceană și ștergare țărănești de o reală valoare folclorică din cerdacul mănăstirii ș. a.

În muzeul mănăstirii se află o parte din piesele de valoare istorică, multe fiind înstrăinate în timpul războiului mondial, iar o parte fiind în păstrarea muzeului din București.

Demn de subliniat este faptul că lucrarea de licență în Teologie a Prea Fericitului Patriarh Justinian a fost intitulată: „Istoricul Sfintei Mănăstiri Govora“, după puțin timp apărând publicată și „Monografia Mănăstirii Govora“ de preot I. Marina. Are Mănăstirea Govora și o pictură bisericască cu caracter de unicat, splendid realizată: icoana din pridvorul bisericii, reprezentând pe Maica Domnului cu aripi, într-o interpretare unică a pictorului Ștefan Ieromonahul (sec. XVIII), după care mănăstirea are reușite reproduceri, executate la tipografia Institutului Biblic, prin grija Episcopiei Rîmnicului și Argeșului.

În Mănăstirea Govora se poate vedea și astăzi încăperea intactă a fostei primei tipărituri în limba română din Țara Românească, precum și camera unde a locuit Matei Basarab.

La toate acestea se adaugă o organizare care impresionează, stareță fiind monahia Emanuela Călin;

o slujire la altar în duh mănăstiresc, preot duhovnic Visarion Pamfil; o competență prezentare a relicvelor istorice, ghid monahia Marina Niță; corul îngeresc format din maicile vîrstnice și tinerile surori atât de inimoase, de deosebită valoare muzicală. Tot ceea ce vezi și auzi la Mănăstirea Govora te încântă. Pentru adevărare, vom cita și câteva însemnări din condicta mănăstirii:

„Dulce și minunată etapă, la m-rea Govora.“ Elisabeth Geaux — Paris — France 27.06.1974.

„Impresie de calm și frumusețe extraordinară. Foarte frumoasă biserică și toate mulțumirile noastre pentru gentila primire.“ R. Salais — France 6.07.1974.

„Foarte, foarte frumoasă mănăstire, foarte calmă.“ R. Lepan — France 12.07.1974.

„Am cunoscut agreabilul moment al vizitei la această încântătoare mănăstire și o primire călduroasă.“ 14.07.1974 H. și M. Melkin — Liege—Belgique.

„Dulce Românie, frumoase mănăstiri, calm și liniște, sfîntă atmosferă.“ G. Godeau — Athis-Mons—France 24.07.1974.

„Poziție foarte pitorească și o mănăstire extrem de îngrijită. Ne-au impresionat cerdacurile pline de flori și în general cum se păstrează și se transmite prin secole tradiția neamului nostru românesc.“ 24.07.1974 Fam. Ing. Gh. Vasilescu — București.

„Apreciez atmosfera de pace.“ 27.08.1975 N. Bigh Nice — France.

„Am fost impresionat de calmul mănăstirilor românești“ 27.08.1975 Jean Jacques Bubele — Nice—France.

Deșigur însemnările acestea ale vizitatorilor străini au fost transcrise aici în traducere. Vom încheia scurta prezentare a Mănăstirii Govora, cu concluzia familiei Leinard din Lille — Franța: „Mănăstirea Govora trebuie vizitată!“ (28.08.1974), la care subscriem din toată inima, cu îndemnul devenit popular: Mergi la Govora bătrînă — unde Maica Domnului e Stăpînă!

Mihail Bădescu

Datini și obiceiuri românești străvechi

Luna aprilie

Asupra originii numelui celei de a patra luni a anului părerile sînt împărțite.

Numai rareori se întîmplă ca Învierea Domnului să nu cadă în această lună. În jurul marelui praznic credincioșii au creat și au păstrat o serie de datini și obiceiuri — unele de o mare amploare — cărora, mai ales în Transilvania dinainte de 1918, a știut să le imprime, dincolo de esența lor spirituală și de caracterul lor identificator, formele manifeste ale unor adevărate demonstrații naționale. Dacă miticul Anteu nu putea fi învins pentru că primea puteri noi de cîte ori atingea pe Gea-Pămîntul, mama lui, sufletul românesc se îmbogățește, se purifica și și fortifica conștiința nemuririi lui și idealul eliberării și libertății sale an de an în noaptea sfîntă, cînd în imnul clopotelor, sub lumina simbolică a făcliilor, transfigurată de credință și nădejde, vibra plin de marea bucurie a Învierii Domnului. Calvarul Domnului era propriul său calvar, Învierea Domnului certitudinea propriei sale învieri. Anteu lua puteri din pămînt, sufletul românesc lua din Înviere, lua din credință că e parte din Dumnezeu care călca peste moarte.

Iată de ce Paștile au prilejuit poporului nostru minunate datini și obiceiuri, pline de conținut spiritual, de frumusețe artistică și de semnificație românească, expresii ale credinței, ale bucuriei, ale conștiinței naționale sau ale muncii în natura reînviată. În unele dintre ele pot fi întîlnite reminiscențe străvechi, ca în cele în care apa, prefigurînd rodnicia, este invocată la începutul muncii agricole de primăvară. În spațiul restrîns de care dispunem nu vom putea decît schița desfășurarea lor. Nici nu le vom putea aminti pe toate dacă ținem seama că această desfășurare începea în Sîmbăta Floriilor și se încheia la Duminica Tomii, avînd punctul culminant în zilele de Paști. Să le urmărim în această ordine.

Sîmbăta Floriilor sau a lui Lazăr în Mărginimea Sibiului de exemplu era una din marile sărbători ale credincioșilor și ale cinstirii morților. În dan-

Imagini biblice

(Urmare din pag. 1)

și la timp. Sau cum spune mitropolitul Dosoftei în predoslovia la dumnezeiasca Liturghie:

„Păstorul cel bun pune sufletul său pentru oi, apărîndu-le ca David, priveghindu-le ca Iacob și pornindu-le la pășuni bune și ape sănătoase.“ Cei slabi în credință așteaptă să fie întăriți, cei bolnavi sufletește vindecați, cei răniți să li se lege rănile, cei rătași să fie îndreptați și aduși în staulul Bisericii, cei pierduți căutați și aflați.

Dar, ceea ce se pare profetului mai grav și nedemn este păstorul care „stăpînește cu asprime și cruzime“ turma.

Dacă acest mod de a conduce nu este indicat pentru „turma necuvîntătoare“, cu atît mai puțin este el pentru conducerea unor ființe raționale, a căror libertate este cel mai de preț bun. Trebuie să ne fie clar adevărul că mîntuirea nu se dobîndește cu sila și că nu putem avea alături de noi decît pe aceia pe care îi convingem de adevărul propovăduit.

Cuvintele Vechiului Testament sînt adevărate. Ele nu și-au pierdut valoarea. În Biserică nu se poate conduce cu asprime și cu cruzime. Oamenii nu se mai tem de anateme. Ei vor să fie convinși de adevărul propovăduit de Biserică și privesc mai atenți la felul cum este trăit de noi.

Preotul nu este un „stăpîn“, ci un slujitor al lui Dumnezeu și al oamenilor. El transmite viața cea nouă în Iisus Hristos, cu iubire și bunătate. El este chemat să arate că biserica este locul prezenței lui Hristos între oameni, „spitalul duhovnicesc“ cum a numit-o Sf. Ioan Damaschin, în care intrînd aflăm leacul tămăduitor.

Nu trebuie să uităm că în istorie puterea lui Dumnezeu s-a arătat prin Hristos cel răstignit pe cruce, prin slujirea Sa pînă la jertfirea de Sine.

„Nu poate fi sluga mai mare decît stăpînul său.“

De aceea și slujba de păstori și de îndrumători ai credincioșilor nu poate fi alta și diferită de aceea a Domnului nostru Iisus Hristos, Păstorul cel Mare și Bun.

Părintele Vasile

gătul clopotelor, credincioșii satelor, îmbrăcați în cele mai bune haine și rînduți după vîrstă, porneau din centru spre un izlaz cu sălcii, cîntînd imnul „Vitania“ și avînd în fruntea alaiului prapuri și două căruțe, una cu un butoi de vin, cealaltă cu covrigi. La izlaz credincioșii primeau cîte un pahar cu vin și cîte doi covrigi. Între timp din sălcii tăiate își culegeau snopi de „mîțșori“ sau „stîlpari“, rînduindu-se și revenind în sat cu brațele încărcate, cu același cîntec și în același dangăt sărbătorec al clopotelor. Alaiul se îndrepta spre biserică unde se lăsu snopii de salcie. Femeile întîrziu la mormintele familiei, îmbrăcînd crucea în coronițe de salcie, împodobind mormîntul, aprinzînd lumînări și adesea bocînd. A doua zi, în Duminica Floriilor, mîțșorii din altar se împărțeau credincioșilor în timpul miruitului. Acasă își atingeau cu ei copiii „ca să crească și să înverzească așa ca salcia“, se puneau pe la icoane și se amestecau în hrana tuturor vietăților din gospodărie. Prin alte părți copiii umblau cu „Lazărul“, adică purtînd în brațe snopi de salcie și cîntînd de la casă despre moartea și învierea lui Lazăr.

În Joia Mare, după ce trăgeau clopotele, se făceau în unele părți înroșirea și încondeierea ouălor. Prin alte părți această încondeiere — o adevărată artă care cerea imaginație, gust, îndemnare și știință a meșteșugului — se făcea sîmbăta. Era obiceiul pe alocuri ca seara, la slujba celor 12 Evanghelii, mamele să poarte o sfoară la ele pe care să facă un nod după fiecare Evanghelie. Această sfoară era socotită vindecătoare. În Vinerea Mare mamele își trimiteau copiii să adune flori cu care să se împodobească masa cu Îngroparea — mormîntul Domnului — îndemnîndu-i după slujbă să treacă pe sub ea „pentru curățire“. În Sîmbăta Paștilor toți copiii „se grijeau“, primind la ieșirea din biserică daruri de covrigi și jîmble de la femei bătrîne „pentru sufletele morților“.

(Continuare în pag. 4)

Infîlnirea dintre P. S. Emilian și ambasadorul S.U.A. la sediul Episcopiei ortodoxe române din Alba Iulia

Refacerea Episcopiei ortodoxe române a Alba Iuliei a dus, după cum era și firesc, la o mare bucurie în sinul Bisericii noastre.

Personalități de seamă — din țară și străinătate — au început să se intereseze tot mai mult de această epocală înfăptuire a Bisericii Ortodoxe Române.

Astfel joi, 22 ianuarie 1976, centrul eparhial de la Alba Iulia a fost vizitat de către Domnul Harry G. Barnes, ambasadorul S.U.A. în România, împreună cu soția sa Doamna Barnes.

P. S. Episcop Emilian era înconjurat de prof. Gh. Anghel, Directorul Muzeului Alba Iulia, pr. prof. Gh. Șoima, compozitor, titularul catedrei de muzică și tipic de la Institutul Teologic — Sibiu, pr. Petru Pleșa, secretar eparhial, de față fiind și un grup de studenți teologi din Sibiu, în vizită la Alba Iulia.

Oaspeții au vizitat catedrala, apoi P. S. Sa Episcopul Emilian Birdaș a condus pe distinși oaspeți în sala de recepție, la biroul episcopal și în sala de ședință a Consiliului eparhial, unde s-au întreținut amical, oaspeții arătându-se deosebit de interesați în cunoașterea trecutului istoric al poporului român și al Bisericii Ortodoxe Române, îndeosebi de refăcuta episcopie de Alba Iulia, care le-a fost prezentată cu date de către P. S. Episcop Emilian și Directorul Muzeului.

Cu acest prilej s-a subliniat însemnătatea unor recente descoperiri arheologice din Dobrogea: Niculițel, Basarabi etc., Dăbâca, Prejmer, Catedrala Reîntregirii din Alba Iulia, descoperiri care atestă continuitatea poporului român și vechimea organizației bisericești pe aceste locuri.

De asemenea s-a vorbit de aspirarea națională și bisericească de altă dată față de populația autohtonă.

S-a relatat faptul că Ierotei a fost, se pare, primul episcop ortodox în Alba Iulia și că sediul Episcopiei Ortodoxe a fost mutat după 1092 la Dăbâca, lângă Gherla-Dej, unde — în ultimul timp — s-au descoperit urmele a șase biserici ortodoxe.

După aceea s-a vorbit oaspeților despre vechile centre episcopale de la Feleac, Lancrăm, Geoagiu — contopite în Mitropolia Bălgradului, unde au funcționat ierarhi ortodocși pînă în 1701, cînd a

fost desființată și reînființată în 1864, cu reședința în Sibiu.

Oaspeții străini s-au interesat iarăși despre viața și activitatea P. S. Emilian, înainte de a fi ales la conducerea Episcopiei de Alba Iulia și de felul în care se vor desfășura festivitățile prilejuate cu instalarea P. S. Sale ca Episcop titular.

Domnul ambasador s-a interesat de unitățile mănăstirești din eparhie și s-a vorbit de schitul Sofronie, mănăstirea Toplița și mănăstirea Rîmeț, unde a fost invitat să le viziteze.

La despărțire, Domnul ambasador a notat printre altele în Cartea de Aur: „Ne-a făcut o mare plăcere prilejul pe care l-am avut astăzi să facem o vizită la Prea Sfinția Sa Emilian, în ajunul instalării Sale... sper că vom găsi altă ocazie pentru a petrece aici mai mult timp” (ss) Harry Barnes, ambasadorul Statelor Unite la București. 22. I. 1976.

În biroul P. S. Episcop Emilian
De la dreapta la stînga: P. S. Emilian, D-I ambasador Harry Barnes, P. C. prof. Gh. Șoima, D-I director Gh. Anghel și P. C. pr. P. Pleșa.

În încheierea vizitei oaspeții au ascultat un scurt concert de cîntece religioase și patriotice, executat de un grup restrîns de studenți de la Institutul Teologic din Sibiu, pe care i-a felicitat călduros. Oaspeții au rămas plăcut impresionați de piesele muzicale interpretate, precum și de celelalte convorbiri interesante, care au avut loc la centrul episcopal din Alba Iulia.

Arhim. Varabiil Jitaru

Mitropolitul Antim Ivireanul

— 325 de ani de la nașterea sa —

Între figurile luminoase de ierarhi, care au fost hărăziți de Dumnezeu să conducă destinele Bisericii noastre din Țara Românească, se remarcă în chip deosebit mitropolitul Antim Ivireanul, a cărui activitate multilaterală, pusă în slujirea Bisericii și a poporului nostru, a dat roade nu numai în cuprinsul granițelor țării noastre de azi ci aproape pe întreaga arie a Ortodoxiei.

El n-a fost fiu după trup al poporului nostru, ci s-a născut în Iveria (R. S. S. Gruzina de azi) în jurul anului 1650, din părinții Ioan și Maria, primind la botez numele de Andrei. De tînar a fost luat rob de turci și dus la Constantinopol, iar după răscumpărarea sa din robie a trăit pe lângă Patriarhia ecumenică. În acel oraș, pe lângă limba greacă, arabă și turcă a deprins și meșteșugul sculpturii în lemn, pictura și broderia. Dar în același timp a cunoscut și cumplitul amar al robiei, ceea ce a făcut să se întărească în sufletul lui iubirea pînă la jertfă pentru cei obidiți și oropsiți, indiferent de naționalitate, și să lupte cu toate puterile pentru eliberarea și ridicarea lor la adevărata demnitate de om. Așa se explică de ce, adus în țara noastră de evlaviosul domn Constantin Brâncoveanu, în jurul anului 1690, deci nu în mijlocul poporului său, și-a închinat întreaga energie, capacitate de muncă și talentele sale deosebite luminării și prosperării poporului nostru.

În țară s-a inițiat și în arta tipografiei pentru că, pe lângă calitățile sale de desenator și sculptor atît de necesare acestui meșteșug în acea vreme, el era conștient că un popor nu se poate emancipa decît numai prin lumina cărții. Această idee o vom întîlni mai tîrziu clar exprimată de el în lucrarea sa *Incepătura și învățătura pentru ispovedanie*, în care îndeamnă pe păstoriții săi să deprindă cititul, pentru că omul care nu știe carte se aseamănă dobitoacelor și orbilor.

Deși în anul 1688 apare tipărită întreaga Biblie în limba română, epoca lui Constantin Brânco-

veanu favorizează cultura grecească, dar nu în detrimentul celei românești care se afirmă din ce în ce mai mult. Așa se explică faptul că majoritatea cărților tipărite de Antim sînt în limba greacă. Între cărțile tipărite la tipografia din București în românește amintim: *Evangeliarul greco-român* (1693) și *Psaltirea românească* (1694).

În 1694, ieromonahul Antim este mutat la Snagov unde pe lângă funcția de egumen al mănăstirii a întemeiat și o tipografie în care, pînă la 1701, tipărește 14 cărți dintre care 4 în românește. Una dintre ele este și *Liturghierul greco-arab* pentru trebuințele preoților din Patriarhia Antiohiei Siriei. În 1701 el se va întoarce la tipografia din București, iar aici, pînă în 1705, cînd este ales episcop al Rîmnicului, va mai tipări 15 cărți dintre care numai 2 în românește. În calitate de tipograf el își va instrui o seamă de ucenici dintre care cel mai de seamă a fost Mihail Ișvanovici care va ajunge la Alba Iulia să tipărească în românește cărți, iar apoi să fie trimis în Georgia, țara natală a lui Antim, să organizeze tiparnițe și să tipărească pentru confrății săi.

Ajuns episcop la Rîmnic, în 1705, el ia cu sine și tiparnița de la Snagov și va tipări acolo în decurs de trei ani 10 cărți dintre care 7 în românește, cele mai multe fiind cărți de slujbă.

În urma decedului mitropolitului Teodosie, în anul 1708, Antim este ridicat la demnitatea de Mitropolit al Țării Românești pentru calitățile sale alese și rîvna depusă în slujirea Bisericii și a țării. În această demnitate se va evidenția într-adevăr ca un adevărat păstor, un adevărat patriot și un deosebit de talentat predicator.

Ca păstor, nu numai că a căutat să pună la îndemîna preoților aproape toate cărțile de slujbă (înafară de Minee, Triod și Penticostar), ci i-a îndemnat atît prin grai viu cît și în scris să poarte grijă deosebită pentru credincioșii încredințați lor spre păstorie. În acest sens a compus: *Învățătură pe scurt pentru taina pocăinței* (Rîm-

„Hristos a înviat!”

(Urmare din pag. 1)

(adică în biserică) laudînd și binecuvîntînd pe Dumnezeu” (Luca 24, 25—53). Căci în „Casa Tatălui”, în în „casa lui Dumnezeu”, în Sfînta Biserică de atunci și pînă astăzi și întotdeauna se cuvine să fie toți cei ce cred în Hristos-Domnul și Mîntuitorul nostru. Și să preamărească pe Iisus Hristos cel înviat din morți și înălțat la ceruri, care este totdeauna în noi, cu noi, și ne umple de lumină și bucurie dumnezeiască.

Credința noastră dreptmăritoare este credința moșilor și strămoșilor noștri. Ea e credința ortodoxă românească. De aceea ea a fost împletită de-a lungul veacurilor cu viața, idealurile și luptele poporului român. Astfel, și în vremea noastră Biserica Ortodoxă Română — cu ierarhii, preoții, diaconii și credincioșii ei, în frunte fiind Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian — este alături de popor și de conducătorii lui și merge înainte cu poporul, sprijinind ridicarea patriei noastre scumpe, România socialistă, pe noi culmi de cultură și progres.

Din sinul poporului a răsărit conducătorul iubit al României socialiste, Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu. Domnia Sa întruchipează în personalitatea dinamică și clarvăzătoare, ancorată adînc și permanent în marile probleme și perspective ale patriei noastre scumpe și ale omenirii, spiritul omeniei românești, spiritul creator de cultură și civilizație, spiritul națiunii noastre, care are un caracter specific, o nuanță națională, ce ne deosebește de alte neamuri, dar ne și apropie de ele. Această deschidere largă față de alte popoare aduce o contribuție substanțială la înfrățirea dintre toate popoarele lumii, pentru stabilirea păcii în toată lumea și pentru dezvoltarea tuturor popoarelor, libere și independente, spre trepte tot mai înalte.

Biserica noastră binecuvîntează munca. Credincioșii o numesc „muncă sfîntă”. Aceasta pentru că Iisus Hristos însuși e fiul Mariei, care era săracă, și pentru că l-a ajutat pe dreptul Iosif la munca de teslar. Poate că acesta e și un simbol al faptului că Iisus, acest „teslar” dumnezeiesc, cînd a propovăduit *Evangelia Sa*, a îndreptat sufletele împovărate de păcate, le-a eliberat și le-a adus la mîntuire, pace, frățietate și bucurie. Această îndreptare a sufletelor este mai grea decît orice altă lucrare. Domnul nostru însă n-a pregetat să ostenească fără răgaz, arătîndu-se astfel nu numai ca Mîntuitor, ci și ca lucrător neobosit, îmbinînd ziua cu noaptea ca pe toți să-i aducă la mîntuire, la viață cinstită și folositoare tuturor.

În vremea Postului Păresimilor ne-am străduit să ne facem un bilanț al felului cum am împlinit poruncile date de Mîntuitorul și de Biserica Lui cea una, sfîntă, sobornicească și apostolească. Ne-am deschis sufletul și am mărturisit în Taina Sfintei Spovedanii și faptele bune și faptele rele. Pentru cele bune am mulțumit Domnului, pentru că ne-a ajutat să ducem „lupta cea bună” și să avem nădejdea dobîndirii vieții celei veșnice. Pentru faptele rele ne-am plecat genunchii în fața sfîntului altar, am primit canonul de pocăință. Mîntuitorul nu vrea „moartea păcătoșului, ci să se îndrepte și să fie viu”. Se cuvine dar ca de acum înainte să fim mai rîvnitori pentru tot ce e bun și folositor și pentru Sfînta noastră Biserică și pentru scumpa noastră patrie. Să ne înnoim simțirile, gîndurile și faptele și să întîmpinăm Învierea lui Hristos cu dragoste. Să înviem împreună cu Hristos la o viață mereu nouă, tot mai luminată de lumina lui Hristos.

Fie ca dragostea lui Hristos să ne lumineze mereu căile vieții noastre!

Dorindu-vă de sfințele sărbători ale Învierii Domnului mulți ani cu sănătate, pace, bucurie și spor în tot ce este bun și mîntuitor pentru toți fiii Bisericii noastre, Vă întîmpinăm cu părintească dragoste și vă rog să primiți din partea mea urarea bucuriei: Hristos a înviat!

nic 1705), *Învățătură bisericească* la cele trebuincioase și mai de folos pentru învățătura preoților (Țîrgoviște 1710), *Capete de poruncă* la toată ceata bisericească (Țîrgoviște 1714). El s-a îngrijit însă și de cei săraci și oropsiți. În acest sens a întemeiat mănăstirea *Toți Sfinții* din București (azi mănăstirea Antim) și a lăsat prin testament ca din veniturile acesteia să fie ajutați copiii săraci dornici de carte, fete sărace, străini, oameni sărmani etc.

Ca patriot înflăcărat, el a luptat din răputeri împotriva aspirării turcești sub care gemeau pas-

(Continuare în pag. 4)

Luna aprilie

(Urmare din pag. 2)

Una din marile datini de Paști era cea a „Junilor” brașoveni, unică în țară. În fața bisericii din Prund, în Schei, toți cei ce „s-au pus cu junii” își alegeau — de obicei încă la Buna-vestire, dar uneori și la Florii — un vătaf și doi armași care răspundeau de ordine și de desfășurarea serbării. În prima zi de Paști toți junii participau la vecernie. Erau îmbrăcați în costume naționale cu tricolor peste piept și la pălării. Conducătorii aleși aveau însemne distincte, mai mari și mai late, vătaful cu benzi tricolore duble încrucișate peste piept și cu pălăria bogat împodobită. Mai purtau buzdugane, iar toți ceilalți pistoale. După vecernie se duceau în ordine la protopop unde cântau „Hristos a înviat”, fiind înscrși într-o condică specială. Conducătorii erau ridicai de 3 ori în sus, constituindu-se apoi un cerc din toți junii. Se descopereau și cântau din nou „Hristos a înviat”, apoi începeau lăutarii să cânte și ei să joace „hora junilor”, în timpul căreia vătaful, armașii și după ei ceilalți juni pe rând ieșeau în mijloc și aruncau de trei ori buzduganele în sus, prinzându-le în cadere dacă puteau. După aceasta treceau pe rând și sărutau mâna protopopului, care le ținea o cuvântare îndemnându-i la ordine și bună purtare. Revenind la crucea din Prund, însoțiți de mulțime, după ce cântau din nou „Hristos a înviat”, se încingeau la joc și la aruncarea buzduganului pînă înnoptă. A doua zi se împărțeau în trei grupe, fiecare cu un taraf de lăutari și un surlaș. În sunetul „Marșului junilor”, fiecare grupă trecea pe la casele de români, unde surlașul anunța sosirea și erau primiți și cinșiți cu vin, ouă roșii și cozonac, mai darnice fiind familiile cu fete de măritat. După masă se adunau la vătaf și alaiul pornea spre Tocile în așa zisa „Grădina a lui Timen” unde avea loc masa junilor, se juca, se arunca buzduganul, se trăgea din pistoale și se petrecea pînă târziu, prezentă fiind toată suflarea românească din Brașov și jur. A treia zi se petrecea la fel, dar pe Coasta Prundului. Mai importantă era desfășurarea din ziua a patra, miercuri dimineața, când se alcătuia marele „conduct” al junilor, acum mulți călări, împodobiți cu maximă grijă, oameni și cai, dominant fiind tricolorul românesc. Cu lăutari, surlași și urmași de toate reuniunile și asociațiile românești, fiecare cu steagul ei, cîntînd cîntece naționale, cu căruțe, trăsură, cu o mare mulțime pe jos, junii traversau orașul și se depărtau mai mult de el pînă la locul numit „Între pietre” (sau Pietrele lui Solomon), unde toată lumea petrecea în același fel pînă după masă, cînd alaiul se reconstitua pentru întoarcere: călăreții, lăutarii, surlașii, purtătorii de brazii aurii — care se vor împlînta la porțile celor trei conducători — apoi junii pedestri trăgînd din pistoale spre oraș, asociațiile și restul participanților pe jos sau în căruțe. În cîntece naționale și pocnet de pistoale se traversa din nou orașul și se continua petrecerea în partea opusă pînă înnoptă. Joi și în Duminica Tomii manifestația se relua sub Tîmpa, încheindu-se seara în fața aceleiași cruci din Prund cu „Hristos a înviat”.

Pe alocuri în dimineața de Paști mamele își spălau copiii într-un vas în care puneau un ou roșu și o verighetă, ca să fie roșii la obraz și sănătoși. O amplă datină era — și se mai întîlnește și astăzi în satele agricole — „Plugarul” („Tînjău” în nordul Transilvaniei), una dintre cele mai spectaculare, desfășurîndu-se a doua zi de Paști. Judele de juni pe Valea Oltului, fiul plugarului ieșit primul la arat în alte părți, după o serie de pregătiri erau purtați pe grapă, pe plug sau pe rotile, într-un mare alai cu lăutari și cîntece rituale spre riul din sat, unde ultimul era trîntit, sau — în primul caz — avea loc o luptă cu alți doi juni, afundîndu-se reciproc în apă. În final eroii căutau să ude la rîndul lor mulțimea privitorilor. În alte părți, de pildă în satele de pe Valea Hîrtibaciului, grupurile de flăcăi, cu vase sau cu pușcoace de apă, vizitau fetele acasă și le udau. Spre seară se împărțeau în două grupe și se băteau cu apă la fîntîna din centru. Victoria revenea grupului care putea prinde un adversar tăvălindu-l în troaca plină cu apă. Stroplitul cu apă de colonie în această datină își are rădăcinile. De menționat că grupul reunit pornea altădată spre casa judeului de juni cîntînd „Deșteaptă-te române”. Tot a doua zi de Paști în unele părți din Țara Moșilor feciorii își alegeau la ușa bisericii un „Crai”, pornind apoi în frunte cu un stegar și un fluieraș prin sat după daruri. În seara respectivă și în cea următoare se organiza petrecere la casa „Craului” cu masă mare. În alte

sate din aceeași zonă datina era mai amplă numindu-se „Prăcșor”. Se cobora și se bătea toaca în cimitir, se înconjură cu ouă roșii și se păzea să n-o fure bărbații căsătoriți, se adunau apoi daruri din sat și după amiaza se alcătuia „conductul” spre prăcșor, adică spre lunca satului cu lăutari, cu podoabe tricolore și cu cîntece naționale. Desfășurarea se repeta și a treia zi de Paști. Variante ale datinii purtau pe alocuri numele de „Bricelat” sau „Vergel”. Unele jocuri ale tineretului cu ouăle erau adevărate întreceri atletice.

Mitropolitul Antim Ivireanul

(Urmare din pag. 3)

toriții săi nu numai prin cuvîntul înaripat și voalat al cuvîntărilor sale ci și căutînd alianța țărilor ortodoxe mai puternice și dornice de a pune capăt dominației otomane. Faptul acesta precum și numeroase intrigi boierești i-au adus, la doi ani de la moartea mucenicească a lui Constantin Brîncoveanu și a familiei sale, și sfîrșitul său tragic, în 1816, măcelărit fiind de ostașii turci în drum spre mănăstirea Sf. Ecaterina din muntele Sinai și aruncat într-un rîu în apropiere de Adrianopol. Mai nou se susține că ar fi fost înecat în lacul Snagov.

Ca deosebit de talentat predicator îl evidențiază predicile sale numite *Didabii*, rostite în fața păstoritorilor de toate rangurile, dar care n-au văzut lumina tiparului decît mult mai târziu. În ele se dovedește un profund cunoscător al Sfintei Scripturi, al scrisului patristic și al literaturii clasice, dar și un desăvîrșit cunoscător al vieții și morăvurilor păstoritorilor săi de categorii și clase sociale

Alte obiceiuri din Săptămîna luminată erau vineri (Izvorul tîmăduirii, cu slujbe la cîmp și credința că toate apele sînt sfințite), sîmbătă și în Duminica Tomii, cu pomeni și daruri pentru sufletele celor morți. În luna sau marțea următoare prin Banat fetele se prindeau „mătuțe”, iar băieții „fărtați”, datină sinonimă „văruteilor” din luna martie.

Trecem peste credințele și tradițiile precreștine de 1 aprilie și de Sf. Gheorghe, reținînd în încheiere din ultima obiceiul „șinjorilor” — crenguțe de fag cu care pe alocuri se împodobeau porțile și icoanele.

C. L. Dragu

diferite. El combate cu toată vehemența abuzurile, nedreptățile, lipsa de omenie, luxul, într-un cuvînt toate păcatele marii boierimi care asupreau pe cei sărmani — frații lor în Hristos. Îi îndeamnă să săvîrșească fapte bune, fapte de întraajutorare și milostenie, din porunca și iubirea lui Dumnezeu. Îndeamnă pe toți la muncă și la cumpătare în toate după modelul soției lui Avraam și îi sfătuiește de asemenea să răspîndească învățătura Scripturii în mijlocul semenilor. În acest sens îi povățuiește pe ascultători să procedeze ca ariciul care, după ce s-a săturat de struguri, scutură boabe și le duce în spate ca să-și hrănească și puii.

Prin întreaga sa activitate, Antim Ivireanul a înscris una din paginile de seamă în cultura noastră bisericească și în istoria limbii și culturii românești.

La împlinirea a 325 ani de la nașterea și a 260 de ani de la trecerea lui la cele veșnice, chipul său luminos și pilduitor constituie și pentru noi îndemn suficient de a ne sluji neprecupețit cultura, Patria și Biserica.

Sebastian Șebu

† Prot. stavr. Dr. Andrei Gâlea

În sărbătorile Crăciunului 1975, s-a săvîrșit din viață, la impresionanta vîrstă de 93 de ani, cel care a fost protopopul și consilierul arhiepiscopesc, Dr. Andrei Gâlea.

Născut dintr-o familie de țărani fruntași, care aveau între premergătorii lor din ultimele 2 veacuri rosturi importante în viața comunei Turnu Roșu (Porcești), fiind juzi sau preoți, într-o vreme de adînci framîntări pentru libertate și unitate națională, Andrei Gâlea urmează școala teologică la Sibiu, după care își ia doctoratul în drept la Universitatea din Cluj. Refugiat între 1916—1919 în Moldova, a servit ca profesor și ca preot militar. În 1923, A. Gâlea este chemat de mitropolitul Nicolae Bălan, în calitate de consilier administrativ-bisericesc la Sibiu, unde activează cu reală competență pînă la 1955, cînd se pensionează.

Mare admirator al trecutului comunei din care se trăgea și unde și-a exprimat dorința să fie și îngropat lângă strămoșii săi, pînă. Andrei Gâlea a găsit răgaz să cerceteze și să copieze o mulțime de documente vechi, mai ales din Arhivele Statului din Sibiu, din care a reușit să și publice parțial monografia bisericii din Porcești, care, în calitate de ctitorie voievodală, a avut un rol important în viața acestui ținut. Prin aceasta, numele său va rămîne pildă vrednică de urmat pentru mulți preoți.

În viața familială, el a fost un model de părinte. Vrednica-i tovarășă de viață (Valeria) a decedat acum 11 ani, fiind înmormîntată tot în cimitirul din Turnu Roșu.

Slujba de prohodire s-a săvîrșit în zilele de 26 decembrie, în catedrala din Sibiu, și în 27 decembrie 1975, în biserica din Turnu Roșu. La Sibiu, dintre preoții slujitori, primul a luat cuvîntul P. C. preot paroh I. Nicoară, care, descriîndu-i viața, a subliniat atît competența de necontestat a răposatului în rezolvarea problemelor de administrație bisericească după primul și al doilea război mondial, cît și atașamentul față de Biserică și înțelepciunea și atitudinea cu adevărat părintească, pe care le-a arătat celor cu care a lucrat. P. C. prof. Teodor Bodogae a subliniat activitatea de cercetător istoric, pe care a dovedit-o adormitul întru Domnul, subliniîndu-i îndeosebi bucuria de a scoate la lumină dragostea de carte și de biserică a românilor din Transilvania pe care Nicolae Iorga i-a descris atît de magistral în cărțile sale.

Seria cuvîntărilor a încheiat-o P. C. vicar Traian Belășcu, care a exprimat, ca delegat al Î. P. S. Mitropolit Nicolae, omagiul de prețuire și de mulțumire pentru munca depusă în sînul Bisericii de către adormitul în Domnul preot A. Gâlea.

A doua zi, preoții catedralei și cei ai bisericii „De pe Groapă” (în parohia căreia trăise ultimii ani) au participat și la Turnu Roșu, unde, în biserică, după vecernie, P. C. preot I. Vlad a rostit o caldă cuvîntare de aducere „între ai săi” a rămășițelor trupesti ale răposatului, pentru a se odihni pe veci, lângă biserică, între moșii și strămoșii săi.

Odihnească-se în pace!

T. B.

Din învățăturile Sf. Părinți

A nu săvîrși cele bune înseamnă a săvîrși ceva rău... Să ne gîndim (de ex.) la un agricultor. El nu vatamă cu nimic avutul nostru, el nu umblă în dezavantajul nostru, nu fură, însă rămîne cu mîinile încrucișate acasă, fără să semene, fără să are, fără să înjuge boii, fără să îngrijească via, sau să facă vreun lucru de la țară. Oare, nu vom pedepsi noi pe un asemenea agricultor? Și totuși el n-a făcut nici o nedreptate și nu putem să-i imputăm nimic. Însă tocmai prin aceasta el a săvîrșit o fără-delege. Pentru că, după părerea generală, se comite o încălcare prin faptul că cineva nu-și îndeplinește îndatoririle sale.

Mai departe, spune-mi dacă un muncitor sau un meseriaș, care nu păgubește pe nici un om care lucrează o altă muncă, și nici pe colegii săi, ci, pur și simplu, trîndăvește; oare nu se destramă, prin aceasta, întreaga noastră viață socială și e condamnată la distrugere?..

Dacă pentru... un agricultor sau un muncitor, care nu săvîrșește cele rele, neîmplinirea datoriei lor constituie o încălcare, cu atît mai mare este această încălcare pentru un mădular al Trupului lui Hristos.

(Sf. Ioan Gură de Aur)